

ՀԱՍՏԱՏՈՒՄ ԵՄ՝
ՀՀ ԲՆԱԴԱՀՊԱՆՈՒԹՅԱՆ
ՆԱԽԱՐԱՐ

Ա. ՄիհասՅան Ա. ՄԻՆԱՍՅԱՆ

«08» 11 2017թ

ՊԵՏԱԿԱՆ ՓՈՐՁԱՔՆՆԱԿԱՆ ԵԶՐԱԿԱՑՈՒԹՅՈՒՆ

ՇՐՋԱԿԱ ՄԻՋԱՎԱՅՐԻ ՎՐԱ ԱԶԴԵՑՈՒԹՅԱՆ
ՓՈՐՁԱՔՆՆՈՒԹՅԱՆ

ԲՓ 57

Ձեռնարկողը՝

<<ՄՀԵՐ ԵՎ ՏԻԳՐԱՆ>> ՍՊԸ

գ. Գայ, Սարյան 1 փող. տուն 11

Գործունեությունը՝

**ԳԱՅ-1 ավազակոպճային խառնուրդի երևակումում
2017-18 թթ կատարվելիք երկրաբանահետախուզական
աշխատանքների շրջակա միջավայրի վրա
ազդեցության նախնական գնահատման հայտ
<< Արմավիրի մարզ**

<<Շրջակա միջավայրի վրա ազդեցության
փորձաքննական կենտրոն>> ՊՈԱԿ-ի
տնօրեն՝

Վ. Սահակյան

Վ. Սահակյան

Առդիր եզրակացությունը՝ 5 թերթ

ՊԵՏԱԿԱՆ ՓՈՐՁԱՔՆՆԱԿԱՆ ԵԶՐԱԿԱՑՈՒԹՅՈՒՆ

ՇՐՋԱԿԱ ՄԻՋԱՎԱՅՐԻ ՎՐԱ ԱԶԴԵՑՈՒԹՅԱՆ ՓՈՐՁԱՔՆՆՈՒԹՅԱՆ

թիվ ԲՓ 97

<<08>> 11 2017թ.

«Արմավիրի մարզի ԳԱՅ-1 ավազակոպճային խառնուրդի երևակումում 2017-18 թթ կատարվելիք երկրաբանահետախուզական աշխատանքների շրջակա միջավայրի վրա ազդեցության նախնական գնահատման հայտ»

Ձեռնարկող՝	«Մ հեր և Տիգրան» ՍՊԸ
Ներկայացված նյութեր՝	Շրջակա միջավայրի վրա ազդեցության նախնական գնահատման հայտ և կից փաստաթղթեր
Գործունեության կատեգորիա՝	<<Գ>>
Գտնվելու վայրը՝	ՀՀ Արմավիրի մարզ

ՀՀ Արմավիրի մարզի ԳԱՅ-1 ավազակոպճային խառնուրդի հանքերևակման տարածքում որոնողական աշխատանքների շրջակա միջավայրի վրա ազդեցության նախնական գնահատման հայտը մշակվել է շրջակա միջավայրի հնարավոր բացասական ազդեցությունները կանխարգելելու, նվազեցնելու և գործունեության ազդեցության վերաբերյալ պարբերաբար տեղեկատվություն ստանալու նպատակով:

Աշխատանքների իրականացման նպատակն է երկրաբանահետախուզական աշխատանքներով ուսումնասիրել երևակման ավազակոպճային խառնուրդը, որպես՝ շինարարական խճի և ավազի, ինչպես նաև ճանապարհաշինարարական պաստառահումքի արտադրության հումք, ըստ ՀՍՏՐՈՒՄ 8267-95 «Խիճ և կոպիճ խիտ լեռնային ապարներից շինարարական աշխատանքների համար» և ՀՍՏՐՈՒՄ 8736-95 «Ավազ շինարարական աշխատանքների համար» տեխնիկական պահանջների:

ՀՀ Արմավիրի մարզի ԳԱՅ-1 ավազակոպճային խառնուրդի երևակման 2017-2018թթ.կատարվելիք երկրաբանահետախուզական աշխատանքների ծրագիրը կազմվել է ըստ «ՄԶԵԲ ԵՎ ՏԻԳՐԱՆ» ՍՊԸ-ի կողմից տրված երկրաբանական առաջադրանքի՝ նպատակ ունենալով երկրաբանական ուսումնասիրության միջոցով իրեն տրամադրված մոտ 1.0հա մակերեսի վրա պարզելու ավազակոպճային խառնուրդի որակական հատկությունները, հետազայում այնտեղ լցանյութերի հումքի արդյունահանման աշխատանքներ կազմակերպելու համար:

Երևակման ավազակոպճային խառնուրդը նախատեսվում է ուսումնասիրել որպես հումք շինարարական խճի և ավազի, ինչպես նաև ճանապարհաշինարարական պաստառահումքի արտադրության համար: Երևակման օգտակար հանածոն իր որակական հատկություններով պետք է բավարարի ՀՍՏ ՐՈՒՄ 8267-95 «Խիճ և կոպիճ խիտ լեռնային ապարներից շինարարական աշխատանքների համար» և ՀՍՏՐՈՒՄ 8736-95 «Ավազ շինարարական աշխատանքների համար» տեխնիկական պահանջներին համապատասխան վերջնաարտադրանքների ստացումը:

Արմավիրի մարզի ԳԱՅ-1 ավազակոպճային խառնուրդի երևակման համար

Երկրաբանահետախուզական աշխատանքները կիրականացվեն երկրաբանահանույթային երթուղիների, հետախուզահորերի անցման և համապատասխան մնուշարկման աշխատանքների համալիրով:

ԳԱՅ-1 ավազակոպճային խառնուրդի երևակումը գտնվում է ՀՀ Արմավիրի մարզի տարածքում, Գայ գյուղից 2.3կմ. դեպի հյուսիս-արևելք, Հովտաշեն գյուղից 0.63կմ. դեպի հարավ, հապավ- արևմուտք: Տեղամասի բացարձակ նիշերը տատանվում են 830-831մ սահմաններում:

Շրջանի գլխավոր ջրային զարկերակը հանդիսանում է Արաքս գետը:

Շրջանի կլիման ցամաքային է և բնութագրվում է շոգ ամառով ու մեղմ ձմեռով: Օդի ջերմաստիճանը ամռանը հասնում է մինչև $+38^{\circ}\text{C}$, իսկ ձմռանը՝ մինչև -18°C : Մթնոլորտային տեղումների տարեկան միջին քանակը չի գերազանցում 350 մմ-ը:

ՀՀ Արմավիրի մարզի ԳԱՅ-1 ավազակոպճային խառնուրդի երևակումում 2017-18թթ Երևակման տեղամասը ծագումնաբանորեն կապված է Արարատյան հարթավայրի Արաքս գետի առաջին վերին հոսանքի դարավանդի նստվածքային առաջացումների հետ:

ԱԿԽ-ի երևակման հետախուզման մեթոդիկան ընտրվել է ելնելով երկրաբանական ուսումնասիրության համար տրամադրված տարածքի չափերից, օգտակար հանածոյի ենթադրվող հզորությունից, ինչպես նաև հաշվի առնելով «Ավազի և կոպճի հանքավայրերի նկատմամբ պաշարների դասակարգման կիրառման հրահանգի» ցուցումները:

Երևակման տարածքի երկրաբանական կառուցվածքի ճշտման, քարտեզագրման նպատակով նախատեսվում է 1.0հա մակերեսով տարածքում կատարել երկրաբանահանույթային աշխատանքներ: Երևակման 1:1000 մասշտաբի երկրաբանական քարտեզի կազմման համար անհրաժեշտ երկրաբանական երթուղիների ընդհանուր երկարությունը կկազմի 0.5 կմ:

Օգտակար հանածոյի մարմնի եզրագծման, ուսումնասիրման և մնուշարկման նպատակով նախատեսվում է հետախուզահորերի անցում: Այդ աշխատանքները կիրականացվեն մեխանիկական եղանակով՝ էքսկավատորով V կարգի ամրության ապարներում, 30մ ընդհանուր ծավալով:

Նախատեսվում է 6 հետախուզահորերի անցում, որոնց խորությունը նախատեսվում է 5.0մ, կտրվածքը՝ 1.5մ²:

Երկրաբանական փաստագրումից և մնուշարկումից հետո հետախուզահորերը ենթակա են լցման, որը նախատեսվում է իրականացնել ձեռքով: Լցման աշխատանքների ընդհանուր ծավալը վերցվում է 45մ³:

Մանրամասն երկրաբանական փաստագրման ենթակա են բոլոր հետախուզահորերը: Երկրաբանական փաստագրման աշխատանքները նախատեսվում է կատարել 1:50 մասշտաբով: Այդ աշխատանքների ծավալը նախատեսվում է 30.0մ:

Նախատեսվում է հետախուզահորերի անցման ընթացքում, դաշտային պայմաններում երեք կետում որոշել բնամասում ԱԿԽ-ի ծավալային զանգվածը, ինչպես նաև հումքի փխրեցման գործակիցը:

Ավազակոպճային խառնուրդը նախատեսվում է ուսումնասիրել որպես հումք շինարարական խճի և ավազի արտադրության համար:

Օգտակար հանածոյի որակական հատկանիշները պարզաբանելու համար նախատեսվում է վերցնել մնուշներ հետախուզահորերից:

Նախատեսվում է վերցնել 6 մնուշ ֆիզիկամեխանիկական փորձարկումների համար, 3 մնուշ քիմիական անալիզների և 3 մնուշ միներալոգո-պետրոգրաֆիական ուսումնասիրությունների համար: Նմուշարկումը կիրականացվի ակոսային եղանակով՝ օգտակար հանածոյի ամբողջ հզորությամբ, ակոսի կտրվածքը՝ 0.3x0.1մ չափերով: Յուրաքանչյուր մնուշի կշիռը բազմափուլ կրճատումից հետո նախատեսվում է հասցնել 30կգ-ի:

Վերցված մնուշները կենթարկվեն ֆիզիկամեխանիկական (լրիվ ցիկլով) փորձարկումների մասնագիտացված լաբորատորիայում:

Նախատեսվում են նաև ռադիոմետրիական ուսումնասիրություններ՝ օգտակար հանածոյի ռադիոակտիվ-հիգիենիկ հատկությունների ուսումնասիրման նպատակով:

Ավազակոպճային խառնուրդի տեխնոլոգիական հատկությունների ուսումնասիրման նպատակով նախատեսվում է հետազոտվող երևակման տարածքից կատարել փորձնական հանույթ մոտ 300մ³ ծավալով: Նշված տեխնոլոգիական մնուշը կենթարկվի վերամշակման

պատվիրատուի ջարդիչ-տեսակավորման արտադրամասում, որի ընթացքում կմշակվի ավազակոպչային խառնուրդի հարստացման տեխնոլոգիան, կճշտվի ԱԿԽ-ի գրանուլոմետրիական կազմը: Աշխատանքների ընթացքում կատարված ծախսերի և վերջնարտադրանքի (վազված ավազ, կոպիճ) քանակի մասին ստացված տվյալները կդրվեն օբյեկտի արդյունաբերական գնահատման հիմքում: Փորձնական հանույթի կոնկրետ տեղը կորոշվի կատարված երկրաբանահետախուզական աշխատանքների արդյունքներով: Վերոհիշյալ աշխատանքները նախատեսվում է իրականացնել մեխանիկական եղանակով:

Մույն ծրագրի կազմման նախապատրաստական փուլում կատարվել է երևակման տարածքի 1:1000 մասշտաբի տոպոգրաֆիական հանույթ մոտ 1.0հա մակերեսով տարածքում: Նախատեսված աշխատանքների իրականացման ընթացքում, անհրաժեշտության դեպքում կկատարվի վերոհիշյալ տոպոգրաֆիական հիմքի ճշգրտում, բոլոր հետախուզական փորվածքների և երկրաբանական սահմանների գործիքային տեղադրմամբ:

Երկրաբանահետախուզական աշխատանքների ընթացքում նախատեսվում է կատարել երևակման ապագա շահագործման ինժեներա-երկրաբանական և հիդրոերկրաբանական պայմանների ուսումնասիրություններ, որը կիրականացվի հետախուզական փորվածքների անցման ընթացքում կատարվելիք դիտարկումներով: Անհրաժեշտության դեպքում վերոհիշյալ ուսումնասիրությունները կկատարվեն մասնագիտացված կազմակերպությունների հետ համագործակցելով:

Ավազակոպչային խառնուրդի երևակումում նախատեսված երկրաբանահետախուզական աշխատանքների և օգտակար հանածոյի լաբորատոր ուսումնասիրությունների ավարտից հետո (դրական արդյունքների դեպքում), նախատեսվում են աշխատանոցային աշխատանքներ, որի ընթացքում.

- կամփոփվեն և կհամակարգվեն դաշտային փաստացի երկրաբանական նյութերը, լաբորատոր ուսումնասիրությունների արդյունքները,
- կտրվի հանքավայրի երկրաբանատնտեսագիտական գնահատականը,
- կկատարվի օգտակար հանածոյի պաշարների հաշվարկը,
- կկազմվի երկրաբանական հաշվետվություն՝ հանքավայրի երկրաբանատնտեսական գնահատմամբ և պաշարների հաշվարկմամբ:

Հողաբուսական շերտի պահպանության նպատակով նախատեսվում է նախագծված հետախուզափորվածքների (հետախուզահոր, փորձնական հանույթի բացահանք) անցման ժամանակ զգուշությամբ հանել հողի վերին շերտը՝ էթե այն առկա է և պահեստավորել: Երկրաբանահետախուզական աշխատանքների ավարտից հետո նախատեսվում է իրականացնել ռեկուլտիվացիոն աշխատանքներ և պահեստավորված հողաշերտով վերականգնել լանդշաֆտը: Ռեկուլտիվացիոն աշխատանքների իրականացման համար ընկերության կողմից նախատեսվում է հատկացնել 50000 դրամ գումար:

Հետախուզման նման եղանակը շրջակա միջավայրի վրա բնապահպանական տեսակետից կունենա թույլ ազդեցություն: Հետախուզական աշխատանքները նախատեսվում են իրականացնել հաշվի առնելով ընդերքի և շրջակա միջավայրի պահպանության մասին ՀՀ օրենսդրության պահանջները: Հետախուզական աշխատանքների ընթացքում շրջակա միջավայրի պահպանությանն ուղղված նախատեսվել են հետևյալ միջոցառումները:

• Հանքերևակումում և ավտոճանապարհների վրա մթնոլորտային օդի մաքրության պարբերաբար հսկողություն:

• Փոշեզրկման նպատակով արտադրական գոտիներում (հորատհրապարակներ, ճանապարհներ) ջրման աշխատանքների իրականացում:

• Օգտագործվող ագրեգատները աշխատեցնել սարքին վիճակում՝ վնասակար գազերի գերնորմատիվային արտանետումները բացառելու նպատակով:

4. Երկրաբանական ուսումնասիրության ընթացքում առաջացած շինարարի (կենցաղային աղբի), հեռացումն անհրաժեշտ է իրականացնել ՀՀ օրենսդրությամբ սահմանված կարգով:
5. Մինչ գործունեության իրականացումն անհրաժեշտ է ՀՀ օրենսդրությամբ սահմանված կարգով ստանալ համապատասխան համաձայնություններ և թույլտվություններ:

ԵԶՐԱԿԱՑՈՒԹՅՈՒՆ

<<ՄՀԵՐ և ՏԻԳՐԱՆ>> ՍՊԸ կողմից ներկայացված ՀՀ Արմավիրի մարզի ԳԱՅ-1 ավազակոպճային խառնուրդի երևակումում 2017-18թթ կատարվելիք երկրաբանահետախուզական աշխատանքների շրջակա միջավայրի վրա ազդեցության նախնական գնահատման հայտի վերաբերյալ տրվում է դրական եզրակացություն, վերը նշված փորձաքննական պահանջների պարտադիր կատարման պայմանով:

Մասնագետ՝

Ձ. Ջուռնայան